

άποψη

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΠΡΟΦΥΛΛΙΔΗ

Κρίση εθνικισμού και ταυτότητας στην Ευρώπη

Στον ανοιχτό και διαφανή σημερινό κόσμο είναι πολύ δύσκολο να αποκρυβεί κάτι. Είναι έτσι ακατανόητη η στάση των ευρωπαίων ηγετών πριν από μία εβδομάδα να εμφανίσουν ως δήθεν επίτευγμα μια κραυγαλέα αποτυχία: Θα απαιτηθούν δέκα χρόνια (μέχρι το 2017), για να αποκτήσει ενδεχομένως η Ευρωπαϊκή Ένωση μια συνεταγμένη πορεία. Για τους υποψησμένους, όμως, η εξέλιξη αυτή ήταν σχεδόν αναμενόμενη.

Η ΕΟΚ των έξι χωρών οικοδομήθηκε πριν από πέννιντα χρόνια πάνω στις αρχές του οικονομικού και πολιτικού φιλελευθερισμού, στόχευε στη διασφάλιση της ειρήνης και στηρίχθηκε στην άμβλυνση των εθνικών διεκδικήσεων αλλά και συμπλεγμάτων, στον αμοιβαίο συμβιβασμό, στο κοινό πολιτισμικό υπόβαθρο που έδινε προοπτική για συλλογική συνείδηση των ευρωπαϊκών λαών. Ήταν η περίοδος του διπολισμού και των ισχυρών εθνικών κρατών. Η βαθμιαία διεύρυνση της ΕΟΚ σε 15 χώρες (το 1994) έγινε χωρίς τριγμούς, καθώς οι εντασσόμενες χώρες, με την εξαίρεση της Μεγ. Βρετανίας, αποδέχτηκαν το status quo στο οποίο και εντάχθηκαν.

Τα πράγματα όμως άλλαξαν άρδην τα τελευταία πέντε χρόνια. Στην Ε.Ε. εντάχθηκαν 12 νέες χώρες, από τις οποίες οι δέκα είναι χώρες που μεταξύ 1945-1990 έζησαν την κομμουνιστική εμπειρία ως δορυφόροι της Σοβιετικής Ένωσης. Οι περισσότερες από αυτές τις νέες χώρες φέρουν εθνικά συμπλέγματα, πολιτισμικές και οικονομικές δομές αρκετά διαφορετικές από τις υπόλοιπες 15 χώρες. Γι' αυτό και εντάχθηκαν στη σφαίρα της πολιτικής επιρροής των ΗΠΑ. Θεωρώ ότι ήταν άφρων πολιτική πράξη η ένταξη των νέων χωρών χωρίς να προβλεφθεί ο τρόπος λειτουργίας της μεγάλης Ε.Ε. των 27 χωρών.

Ταυτόχρονα, η οικονομική παγκοσμιοποίηση ασκεί πίεση στο ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο προστασίας της εργασίας, της υγείας και της παιδείας. Τα βήματα της Ε.Ε. για προσαρμογή στο νέο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον είναι άτολμα και δειλά. Θα αναπολούμε σε λίγα χρόνια την Ε.Ε. των 10 ή 15 χωρών της δεκαετίας του '80 και του '90. Θα πάρει χρόνο στη σημερινή Ευρώπη των 27 χωρών να ξαναβρεί (αν ξαναβρεί ποτέ) τη δυναμική των προηγούμενων δεκαετιών. Η Ελλάδα θα πρέπει να κατοχυρώσει τη θέση της στο σκληρό ευρωπαϊκό πυρήνα, επιδιώκοντας όμως ταυτόχρονα να διασφαλίσει τα μέγιστα οφέλη, πολιτικά και οικονομικά. Να απαιτήσει ρητά ότι δεν θα γίνει αποδεκτή ούτε ως υποψήφια χώρα όποια δεν τηρεί τις ευρωπαϊκές αρχές και έχει επιθετικές βλέψεις εναντίον μας. Επίσης, -ας αφήσουμε κατά μέρος τις θυσίες για το καλό της Ευρώπης και ας μην επαναλάβουμε αποπήματα, όπως η ονομαστική αύξηση του ΑΕΠ της χώρας, που θα υποχρεώσει την Ελλάδα τα προσεχή χρόνια να εισφέρει στην Ε.Ε. περισσότερα από όσα εισπράττει. Ναι στην Ευρώπη, αλλά πρώτα η Ελλάδα.